

Előfizetési árak:
 egész évre 8 kor., félévre 4 kor.,
 negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára 16 fillér.
 Hirdetések mérsékelt árak szerint.
 A lap megjelenik minden osz-
 tórtökön.
 Felelős szerkesztő:
BRANKOVICS GYÖRGY.

KÖZÉRDEK

Szerkesztőség: Deák-u. 8.
 ha a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők.
 Keziratok vissza nem adódnak.

Kiadóhivatal: István-utca 9.
 ha a lap anyagi részét illető köz-
 lemények és előfizetési pénzek küldendők.
 Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL.

PESTMEGYE SZABADELVÜ KÖZÖNSÉGÉNEK HETILAPJA.

A főispán köszönő levele.

Tekintetes községi Elöljáróságnak, Ujpest.

Kiváló megtiszteltetésnek tartom, hogy a vezetése alatt álló község közönsége engem tagjai sorába felvett s illetve, hogy — *diszpolgárává* választott meg.

Felfogásom szerint a közélet embe-
 rére megtisztelőbb és becsesebb elis-
 merés nincsen, mintha egy közönség az
 öt törvényben megillető jogokat a köz-
 ség kötelékén kívül álló egyénre is rá-
 raházza, őt kötelékébe felveszi.

Mély köszönettel fogadom tehát az
 engem ért megtiszteltetést és kitün-
 tetést.

Felkérem a tek. községi előjárósá-
 got, miként *mélyen érzett hálámért és kö-
 szönetemet a község közönsége előtt is me-
 legen tolmácsolni sziveskedjék.*

Budapest, 1900. november hó 29-én.

Hazafiúi üdvözléssel
Beniczky Ferencz, s. k.

Korunk nyavalyája.

Jön észrevétlen, mint a hajnali szellő,
 belopja magát a szívbe, lélekbe, a test
 minden izébe. Senki sem tudja hogyan,
 senki sem tudja honnan. De itt él a test-
 ben, élőszködik a szíven, rágja, marja vég-
 telenül. Neve nincs. De *moderna moloch-
 nak* bátran lehetne nevezni. A század
 vége foganta a bűnt, s a bűn csiréjét
 magában hordja a ma született gyermek
 is, és ez a fene eljutott a társadalom
 minden rétegébe, megtalálhatjuk a pa-
 lotában, meg a falu nádtetős házában.
 Szomorú dolog, határozottan. Minő el-
 fajulás, minő szégyenes állapotok! Tíz

éves emberke felkötö magát, tizenkét
 éves leány — ki még nem is bakfis —
 leugrik a 4-ik emeletről. És ez így me-
 gyen folyvást; napról-napra több áldo-
 zat. Mi ennek az erkölcsi konzekvenziá-
 já? A felvilágosodottság átesap a tul-
 zásba s szélsőségig fajulva megdönt min-
 den komoly elvet, mert nélkülözi az
 erkölcsi alapot. Erkölcsi alap nélkül
 pedig föl nem épülhet, meg sem állhat
 semmi.

Ma nem ösmerünk vallást, nem hitet,
 sőt a létfeltétel legelemibb szabályaival
 a kötelességérzettel sem vagyunk tisztá-
 bában. Helyesebben *nem akarunk* róluk
 tudomást szerezni. Szerfölött nevetsé-
 gesnek találunk minden égető szükség-
 esupán érdeklődést tanusítunk a köz-
 ügyek iránt s a mai viszonyok közt ezt
 teljesen elegendőnek tartjuk. Ez korunk
 nyavalyája, amelyel két szélsőség kar-
 oltva halad: a blazirtság, a tunyaság az
 örületes nagyvilági idegességgel; ma
 megfér az erény a legritkább erkölcs-
 telenséggel s kenyeres pajtásokká lettek
 a legádázabb ellenek. A felületesség,
 mely karakteres vonása a halószázadnak,
 csak különczködés, mint a hogy különc-
 ködés zöld eget föstenni.

Ma annyira tudatában vagyunk fel-
 világosodottságunknak, hogy pályát cse-
 rélünk a Teremtővel s fia Istenné
 akarunk koncentrálni s mi megütdni
 való sincs azon, ha valaki azon kijelen-
 téssel állna elő, hogy megnyitja a köz-
 lekedést a földünk s a hold között. Ez a
 tulhajtott leleményesség, apatikus gyor-
 saság tervben és kivitelben megbontja
 az idegeket, az agyat agyoncsigázza, a

szívet durvává, keménynyé formázza. Az
 örökös léthajsza csak reális színben tűn,
 teti föl az életet, s szűli a közönyösséget-
 azt a bizonyos fásultságot, mely dominál
 többé-kevésbé minden embert s a mely
 kiöli az érzést a szívből. Az óriási zsvaj
 csak szorgalmazza ennek előrehaladását.
 Nincs támaszunk, nincs alapunk, mert
 száműztük a legszilárdabbat, a legbizto-
 sabbat: — az idealizmust. Azóta áll or-
 giáit ez a rákfene, azóta szaporodott meg
 az öngyilkosok száma s kezdi munkáját
 a kicsinyek között is. Vajjon mivé le-
 szünk — így szaladva — egy félszázad
 múltán? Akkor már nem „századvég“
 szerepel, de a posvány felül is bűzös le-
 szen. Hol terem meg az a modern Her-
 kules, ki ezt tisztára mossa?

Itt az ideje, hogy magunhoz térjünk!
 Félre a hamis próféták elveivel s az em-
 ber ne akarja megtagadni emberi voltát.
 Alább a nagyképüsködéssel, lejjebb a
 rossz frázisként hangzó jelszavakkal.
 A modern kor csak satnya gyümölcs, de
 érfélben levő gyümölcse egy-két külön-
 ostoba egya vadhajtásának s ez a fel-
 tűnési viszketeg, érthetetlen mánia, ne
 tegye kórossá az egész társadalmat. Az
 idealizmusra kell felépíteni ezt a nagy
 épületet, annál szilárdabb, erősebb alap
 nem létezhet s ilyként lassan, de bizto-
 san jutunk majd belé a rendes kerékvá-
 gásba, mely erkölcsi és anyagi boldo-
 gulásunk felé vezet — s csak ily alappal
 bíró társadalomnak van létjogosultsága.
 S ha az agy szüleménye nem szenved
 iramlást, a vérkeringés normális les :
 megszűnik az idegesség, a szív rendszeren
 működik s beáll életünkben a megnyug-

A nő a háztartásban.

Írta s felolvasta: *Brankovics György.*

— A harmadik munkás-előadásán 1900. nov. 26-én. —
 (Folytatás és vége.)

Ez a másik ellenség véghetetlen apró
 kezekkel támadja meg mind azt, a mit em-
 beri kéz alkotott. A gránitparány például
 beveszi magát a függönybe s kettő fűrészel
 a szálakat; a molypille, plüshe, bársonyba,
 szőrmébe, posztóba esempészi be petéit, csak
 azért, hogy neki ne kellessék táplálni a ese-
 metéit, a melyek azután dúsan lakomázva
 tönkresilányítják legdrágább butor- és ruha-
 darabjainkat; a füst befeketíti az üveget; a
 zsurlódás kettő dörzsöli a szövetet; a gőz
 elrontja az aranyozást; a meleg tönkre teszi
 a húst, a vaját; ott a tiszta kendő esunya
 foltot kap; itt egy szög lyukat szakít a ru-
 hában; amott a gomb vész el; emitt az asz-
 tal reped meg stb. stb., s amily esekély a
 veszteség ma, oly nagygyá lesz holnapután
 s nem számított rendkívüli kiadásra kény-
 szeríti a férjet, a családapát.

Ezekkel az ellenséges parányokkal ismét
 csak a nő fegyvere: a törő ruha, a poroló-
 nád, a kefe, a víz, a tűz, az olló és a tű ve-
 heti fel a küzdelmet. *A tisztaságnak, a javít-
 gatásnak* csak ő, a nő lehet a mestere. E
 kettőt tehát okvetlenül párosítania kell a

renddel, mert *a háztartás szentháromsága:*
a rend, a tisztaság s a javítgatás.

IV.

Hogy a háztartás szentháromságának, a
 nagy és kis ingó javak fenntartására irány-
 zott gondos tevékenységnek, a jótékony kel-
 lemetesség mellett gazdálkodási és nemzet-
 gazdasági szempontból is óriás haszna van :
 arra nézve csak egy-két példát hozok fel.

Tegyük fel, hogy a rend és a tisztaság
 folytán, a tű és az olló javítgatásával min-
 den tárgy kilencz nap helyett tíz napig, ki-
 lenez év helyett tíz évig tart, hogy tehát a
 nő, az ingó javaknak csak egy százalékát
 takarítja meg évenként fenntartási munká-
 jával. Tegyük fel, hogy e megtakarított,
 nem szerzett, de a nő által veszni nem ha-
 gyott egy százalék, átlag véve minden esa-
 ládnál évenként csak 10 koronát tesz ki, s
 tegyük fel, hogy a magyar államban csak 3
 millió család van : akkor Magyarország női,
 ha nemesak nők, hanem jó háziasszonyok
 is, a házban évenként legkevesebb 30 millió
 koronát, tíz év alatt pedig 300 millió koro-
 nát takarítanak meg családjaiknak és a
 nemzetnek. És ez a háromszáz millió olyan
 összeg, melyet a férfiak meg nem takarit-
 hatnak.

Tegyük fel például, hogy a 3 millió ma-
 gyar család csak tíz millió inget visel s hogy
 minden ingre 3 méter vászon kell, vagyis
 hogy 30 millió méter szövet csak ingekre
 használják fel. Ennek kerek értéke, ha 1
 méter — mondjuk — átlagosan 1 koronába

kerül: 30 millió korona. Tegyük fel, hogy
 gondos javítgatás mellett minden ing csak
 10%-kal tart tovább mint javítgatás nélkül,
 akkor a házi nő kezében a tű és a ezérna,
 számtani pontossággal csak az ingeknél 3
 millió koronát takarít meg évenként. Szá-
 mítsák ki most, mennyit takaríthat meg a
 harisnya, a cipő, az ágy- és asztalnemű,
 a ruha, a konyhaeszközök és a butorzat ja-
 vítgatásával s esodálkozni fognak azon a
 rengeteg összegben, a melylyel többet birhat
 egy oly nemzet, a melynek női olyan házi-
 nők, kik keveset használnak fel, de sokat
 tartanak fenn, kik leány korukban először
 a stoppolást és foltozást tanulták meg s
 csak azután ültek a zongorához és a fran-
 czia nyelvmester mellé.

Am lássunk más következtetést is!

Micsoda potom összeg például egy tíz
 filléres, különösen akkor, ha abban több a
 nemtelen, mint a nemes érez? Szót se érde-
 mel, oly esekélyesség! Am tekintsenek min-
 dennapi asztalukra, köznapi gyakorlat szer-
 rint reggel, délben, este; de ne csak azt
 nézzék, a mi az asztalra jön, hanem azt is,
 a mi élvezetlenül az asztalról a konyhába
 visszavándorol. Egy pár felesleges húsdarab,
 veszendőbe ment vaj, zsiradék, el nem fo-
 gyasztott burgonya, kenyérdarabok, a esé-
 szék alján, tányérok szélén maradt ezukor,
 s mit tudom én mi minden! Mondják csak
 meg, mit és mennyit szükségesnek „valóban“
 naponként? Nem mondják meg? Jól van,
 nem is akarom tudni! De hol van a bevá-
 sárolt ezikkekből az, a mit a konyhában s a

vás, a nyugalmas munka és pihenés ideje, a melynek produktuma valóban méltó lesz a század felvilágosodottságához. Akkor lepad az öngyilkosok listája s a cél elérése előtt nem adjuk fel a küzdelmet, mert az ideál fog tette sarkalni, s nem esik meg, hogy 10 éves gyermekek életuntságból agyonra felmagasztalják magukat. S akkor megszűnik ez az idegbontó, testet lelketlő nyavalya, — a modern moloch.

Vörösmarty ünnepélyek.

A negyedik munkás-előadás. Az „Iparos munkások képzésére alakult ujbpesti bizottság”, illetőleg a bizottság titkára Endre János, magasztos ünnepélyt rendezett f. é. december hó 2-án *Vörösmarty Mihály* emlékeztére. Ember-ember hátán szorongott a Colosseum nagytermében, midőn az „Ujbpesti kereskedő- és iparos ifjak önművelődési köré”-nek dalárdája a „Szózat”-tal beköszöntött, melyet állva hallgatott végig a közönség. A „Szózat” elhangzása után *Csepreghy Pál*, a bizottság elnöke melegen üdvözölte a hazafias közönséget, megnyitotta az ünnepélyt s előre is köszönetet mondott azon közreműködőknek, kik lehetővé tették, hogy a kegyelet adóját a nagy költő iránt mi is leróhatjuk. Utána lapunk felelős szerkesztőjének, *Brankovics Györgynek* a nagyhatású ünnepi beszéde következett, melyet lapunk legközelebbi számában fogunk közölni s a mely lelkesült tapsra és eljenzésre ragadta a közönséget. Ekkor *Sipos Zoltán* szavalta el igen szépen *Abrányi Emilnek* Vörösmarty emlékére írt „Hazádnak rendületlenül” című gyönyörű költeményét, majd *Sarkadi Imre* a „Főti dal”-t s *Erdélyi Zoltán* „A vén cigány”-t, közbe pedig ismét a dalárda énekelte el díszetreméltó összhangzással, kifogástalan felfogással és hangszínezéssel a „Szomorú bordal”-t és a „Hazánk” című dalt, melyeket meg is kellett ismételnie. A műsort a „Szózat” proklamálása” című életkép zárta be, melyet *Endre János* írt ez alkalomra, s a melynek tartalma az, hogy *Laczfalvi Gida* parasztagazda (*Herezeg Vilmos*), a hon szomorú állapotján busongva kétségbe esik a nemzet jövője felett s tédre esve kér oltalmat az ég urától. Ekkor megjelenik előtte az égi szellem (*Erdődi Ernő*) megvizsgálja, megjósolja a nemzet feltámadását, felvirágozását, s alig tűnik el a látomány, felhangzik az utczáról a nép lelkesedése s *Kemény Laci* joghallgató (*Sipos Zoltán*), hírvil adja, hogy megszületett a hazaszeretet imája, a nemzet ébresztő „Szózat”, melyet a népénekesek (a dalárda) rögtön el is énekelnek. A sikerült életkép befe-

jezése után, az ünnepély véget ért, s az egyeztet jóval felülmúló közönség *Endre Jánost* éltetve oszlott szét.

Szép ünnepélyvel vett részt az „Ujbpesti Polgári Kaszinó” azon országos mozgalomban, mely a halhatatlan emlékü *Vörösmarty Mihály* 100-ik születésnapjának méltó módon való megünneplése céljából keletkezett. A nagyszerű estély, mely f. hó 1-én zajlott le a Polgári Kaszinó helyiségeiben, egybegyűjtötte a község színe-javát. Ott voltak többek közt: *Illek Vince* esperesplébános, *Dr. Varázséji Béla*, *Mády Lajos*, *Geduly Lajos*, *Dr. Venetiáner Lajos*, *Zsoldos János*, *Hoffer Miksa*, *Dr. Kiss Sándor*, *Dr. Szabó Béla*, *Rác Ernő*, *Huszár Adolf*, *Stadler Mihály*, *Csepesányi Béla*, *Czipauer János*, *Benkovics Imre*, *Kumsay Ferencz*, *Adamis Lajos* és még nagyon sokan. — Pontban 9 órakor kezdte meg az ünnepélyt az „Ujbpesti Dalkör” a „Szózattal”. Itt nem mulaszthatjuk el megemlíteni, hogy mindenkit kellemesen lepett meg az a biztosság, erő és finom műneczirozás, mellyel dalaikat érvényre juttatták. Ki is jutott nekik bőven a tapsból. *Wüstner Henrik* magas szárnyalásu, tartalmas felolvasása következett ezután, zúgó tapsvihart keltve a hatásos befejezéssel. Utána *R. Kovács Laura* urhölgy szavalta el egynéhány remek költeményét Vörösmarty-nak. A közönség hálásán tapsolt az élvezetes előadásért. Érdekes szám következett ezután *Illek Margit* kisasszony szavalta el hévvel és érzéssel *Arnbruster Jakab* ur zongorakiséréte mellett Vörösmarty „Szép Honkáját”. Es a melodramatikus előadás nagy hatást keltett. A tapsból kijutott mindenkinek. Habár *Arnbruster Jakab* ur nem érvényesíthette képességét kellőleg a rendelkezésre bocsájtott *Rösendorfer* előhaladt kora miatt. Végül a közönség állva hallgatta végig a „Dalkör által remekül előadott Hymnuszt. A mi után reggelig tartó táncz következett.

Vörösmarty-ünnepély Rákospalotán. A szózat halhatatlan költőjének 100 éves születési napjának fordulóját Rákospalota lelkes közönsége is méltóan megünnevelte. A rákospalotai Kaszinó dísztermében tartott ünnepélyt a *Wagner-féle* tanintézet ifjúsága a „Szózat” elneklésével nyitotta meg. Vörösmarty „Főti dal”-át szavalta el azután *Mózer Odón*, meleg temperamentummal; ezt követte egy „Magyar Abránd” *Abrányi Kornéltól*, melyet *Thuróczy Gyuláné* mely érzéssel adott elő zongorán, majd *Szöke Lőrincz* tartott magas szárnyalatu tartalmas ünnepi beszédet. *Mózer Odón* hegedűszólója „Bihari kesergő” utána *Hangonyi Pál* szavalta el „Szép Honkát”, *Thuróczy Gyuláné*

szobában fel nem használtak? Veszendőbe ment? Megette a eicza, a kutya! A mozlékdézsába, a csatornába vagy az utczára jutott, hogy a szegény gazdátlán ebek éhen ne vesszenek! . . . Nem tesz semmit! Talán tiz fillért ért mindössze, ki fog erről beszélni?!

Helyes, de ha 365-ször kidobunk 10 fillért, akkor évenként 36 és fél koronát veszítünk. És ha 3 millió család naponként 10 fillért veszít, akkor Magyarország naponként 300,000 koronát s évenként 109 millió és 500,000 koronát veszít, ha azonban a magyar nő az angol és a német nők mintájára pontos számítással és helyes beosztással, észszerű takarékosággal ezt a potom 10 fillért megkiméli: akkor a magyar nemzet naponként 300,000 s évenként 109 millió és 500,000 koronával gazdagabb lesz.

Oly tekintélyes összegek ezek, a melyeknek a kedvéért érdemes jó háziasszonynak lenni, s a melyeknek a kedvéért mindenki megboesáthat nekem, hogy a nőt kiragadtam a történelem, a költészet s a szerelem karjai közül s a fazékkal és a tüvel, az ironnal és a filléres gazdálkodással hoztam érintkezésbe.

Igaz, hogy a ház a nő országa, de igaz, az is, hogy uralma ebben az országban csak azon háztartási erők ismeretével és alkalmazásával kezdődik, melyeket a gondviselés a nő kezeire bízott s a mely ismeretek nélkül sohase tekintse magát kiképzettnek, a gyakorlati életre érettnak.

Igaz, hogy nagyon szomorú nagyon hasznosnak lenni, de igaz az is, hogy az a gondolat, az a tudomány, a mely az egyik

kezével a nő fejére teszi a gondok súlyát, a másik kezével koszorut is helyez arra s kék buzavirágot és arany kalászt búvól a gondok közé.

E buzavirágok egyikén az van ráírva, hogy: „Csak most tudom, mi vagy te nőkem, Csak most tudom, leány: Napom, levegőm, istenségem — S én földpora eszűm!” Az arany kalászok pedig mind azt mondják:

„Ezer kéj s öröm van egy Csendes család barátságos körében; A legnagyobbik, melyet ismerek, A jó anyjának kéje. Egy anya, Ovói közt szeretve és szeretettve, Oly látomány, oly szent kép én előttem, A mely előtt legistenibb áhitat — S érzéssel állok s inkább tisztelek Mint a világnak minden koronáit!”

Higyjék el, nem divatos hölgy, nem tudományosan művelt nő, hanem a háziasszony eszményképe lebegett a németek nagy költője, *Schiller* előtt akkor, a midőn azt mondá:

„Tiszteljétek a nőket, Mert földi életünkbe A menyország rózsáit Ok fonják és szövik be!”

Lelkem mélyéből kívánom, hogy minden magyar nő a férfinak ne csak szeretetére, hanem tiszteletére is méltóvá tegye magát; kívánom különösen azt, hogy az egész világot meggyőzzék arról, miszerint:

„Magyarnőnek születni . . . valóban Szép és nagy gondolat!”

zongorakiséréte mellett. A „Hymnus” éneklése, melyet a szép számban összegyűlt közönség állva hallgatott végig, fejezte be a sikerült ünnepélyt, a mely a Vörösmarty-szoborra 100 koronát jövedelmezett.

A Közművelődési kör Vörösmarty-ünnepé. Az ujbpesti Közművelődési kör f. évi december hó 8-án este 8 órakor üli meg Vörösmarty emlék-ünnepét, melynek következő a műsora: 1. Szózat. Enekliz az „Ujbpesti Dalkör” 2. Emlékbeszéd. Tartja: *Kárpáti János* alelnök. 3. a) *Wieniawsky*: „Legenda” b) *Huber Károly*: „Magyar Abránd.” Hegedűn előadja: *Mezei Vilmos*. Zongorán kíséri: *Mahler Imre*. 4. Vörösmarty Mihály: „Szép Honka.” Melodráma. Szavalja: *Mészáros Gizella* urnó, a nemzeti színház művésznője. Zongorán kíséri: *Mann Miksáné* urnó, 5. Hymnus. Enekliz az „Ujbpesti Dalkör.”

H I R E K.

— **A vármegye közgyűlése.** Pest-Pilis-Solt-Kiskülvármegye folyó é. november hó 26-án tartotta *Beniczky Ferencz* főispán előnökle alatt s roppant esekély érdeklődés mellett rendes közgyűlését. A közgyűlésnek pedig több érdekes tárgya volt. Igy lelkességgel határozta el, hogy a feloszlott egyetemes árvatartalék-alapot 37,409 kor. 24 fillért a *Beniczky alaphoz* csatolja. Ezzel a tetemes gyarapítással most már biztosítva van körülbelül a Pestvármegye szegénysorsú közigazgatási tanfolyam hallgatóinak a sorsa. Közösgünket a gazdag tárgysorozatból csak az érdekelni közvetlenül, hogy a közgyűlés, Ujbpest közösgének az 1900-ik évi közmunkaköltségvetését tudomásul vette.

— **Pestvármegye közigazgatási bizottsága** f. évi december hó 12-én délelőtt 10 órakor tartja rendes havi ülését a megyei székház dísztermében.

— **A községi választások.** Dr. Hédervári Soma, Mády Lajos és *Friedmann Armin* meghívására Ujbpest polgárai a színejava értekezletre gyűlt össze f. é. november hó 29-én d. u. 5 órakor az *Amadeo-féle* vendéglőben, hogy a küszöbön álló községi választásokkal szemben állást foglaljon s a zászlót kibontsa. Az értekezlet — melyen községünk előkelő választó polgárai közül 110-en jelentek meg — elnökké: dr. Hédervári Somát, tiszelnökké: Mády Lajost és *Friedmann Armin*t, jegyzővé pedig *Ladányi Zsigmond*ot választotta meg, s azután — dr. *Seligmann Jenő* kivételével — egyhangulag elhatározta, hogy a mostani bíró: *Lindt János* neve körül sorakozik, illetőleg *Lindt-párttá* alakul s a választó polgárokat falragaszok utján fogja felhívni a esatlakozásra. Elhatározta továbbá, hogy a részletes kérdések megoldása, illetőleg a jelölés tárgyában egy biztosságot küld ki, a mely javaslatát egy később egybehívandó nagyobb értekezlet elé fogja terjeszteni. A jelölő bizottság tagjává a következők választottak meg: *Illek Vince*, *Mády Lajos*, *Dr. Hédervári Soma*, *Friedmann Armin*, *Ladányi Zsigmond*, *Dr. Kiss Sándor*, *Schreiber Gyula*, *Gerő Zsigmond*, *Némethy István*, *Diamantstein Lajos*, *Krapp Mihály*, *Németh Gyula*, *Kárpáthy József*, *Winternitz Gyula*, *Baubach* és *Szalai István*. Az értekezlet, miután *Cserba Ferencz* kir. táblabíró, Ujbpest legifjabb polgára, a jelenlevő választó polgárokat mennél nagyobb erély kifejtésére hívta fel, *Lindt János* bíró éltetve oszlott széjjel.

— **A vármegyei gazdasági egyesület tiszteletbeli elnökei.** A vármegyei gazdasági egyesület november hó 26-án tartotta rendes őszi közgyűlését, mely alkalommal gróf *Keglevich Gábor* egyesületi elnöknek az igazgató választmány nevében előterjesztett indítványára *Dr. Darányi Ignác* m. kir. földmívelésügyi miniszter és *Beniczky Ferencz* vármegyei főispán egyhangulag és nagy lelkesedéssel az egyesület tiszteletbeli elnökeivé megválasztottak. A közgyűlésnek ezt a határozatát a legközelebb tartandó igazgató választmányi üléstől fölkért küldöttség fogja a tiszt. elnökökkel közölni.

— **Sorozási elnökök.** A vármegyei törvényhatóság legutóbbi bizottsági közgyűlésén megválasztotta az 1901-ik év tavaszán működő sorozó bizottságok polgári elnökeit. E szerint: a váci sorozó járásban: *Tahy István*, a gödöllői sorozási járásban *Majthényi István* bizottsági tag fog elnökölni.

— **Az újpesti cacao- és csokoládé-gyár felavatása.** Az újpesti Váci-úton lévő Villányi-féle csokoládé-gyárat a hollandiai Rademaker-módszerrel dolgozó részvénytársaság vette át s az átalakított telepet f. é. november hó 29-én nyitotta meg ünnepélyesen. A megnyitáson jelen volt Hegedüs Sándor miniszter, aki Szteyényi J. min. tanácsos, Vértessy Kálmán és Ehrenhöfer osztálytanácsosok, Halász Sándor miniszteri titkár s Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő kíséretében jött ki Újpestre, ahol első sorban a Wolfner-féle bőrgyárat s azután a Löwy-féle parketta-gyárat szemlélte meg s miután mindkét helyen megelégedésének adott a látottak felett kifejezést, kíséretével együtt az újpesti cacao- és csokoládé-gyár ünnepélyesen felszított telephéhez hajtatott, ahol a gyár igazgatóságának, felügyelő bizottságának és vezetőségének a tagjain kívül a vármegye részéről Beniczky Ferencz főispán, Beniczky Lajos alispán, Fazekas Agoston főjegyző, Ivánka Pál főszolgabíró, a község részéről pedig Lindt János bíró és Zsoldos János főjegyző fogadták a minisztert, akit megérkeztek az igazgatóság elnöke dr. Bloch Henrik melegen üdvözölt. A miniszter válasza után a jelenlévők körüljárták az újonnan berendezett ipartelep s megtekintették a laboratóriumot, hol ezukorból, gyümölcsből, esszenciák és szeszes italokból a legillatosabb ezukorlepényeket, gömböskéket és ugynevezett ezukor-mozaikot állítják elő, csupa olyan holmit, a milyet Magyarországon eddig még nem gyártottak. Majd a cacao készítmények kerültek sorra, azután az a helyiség, a hol a cacaoat égetik és nagy gépezetek segítségével tisztogatják. Legjobban meglepte a minisztert a dus készáru-raktár, a mely legjobb bizonyossága a gyár üzemképességének. A csokoládé és cacao százféle tetszetős alakban tárult a nézők elé. A hosszú asztalok rogyásig voltak megrakva a sok édességgel. Csokoládé táblák, ezukorkák, tédszták, tea-sütemények minden fajtája halomszámra feküdt a látogatók előtt és a kiváló izléssel összeállított dobozok és bonbonniere-k bizonyára csakhamar kelendő czikkei lesznek a budapesti és külföldi piacznak. A miniszter legnagyobb megelégedését fejezte ki a látottakon, aztán kíséretével a király életnagyságu arczképével díszített fogadóterembe vonult, a hol pazarul terített asztal várta a vendégeket. A vidám társalgást dr. Hofly felügyelő bizottsági tag felszólalása szakította először félbe, aki Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter egészségére üritette poharát. Ugyancsak a minisztert köszöntötte föl dr. Wolfner Tivadar országgyűlési képviselő is. Hegedüs Sándor szellemes felköszöntőben válaszolt a jó kívánatokra. A legnagyobb elismeréssel adózott a gyárban tapasztaltak iránt és azt kívánta, hogy a gyárba befektetett tőke vajha uzsorakamatokat hajtana. E fölött az uzsoráskodás fölött — ugymond a miniszter — örömet szemet huny a kormány is. A gyártelep — ugymond — a csokoládét kinaló hölgyekhez hasonlíthatna, kívül lehetne hollandus, belül magyar. Viharos éljenzés követte a miniszter felköszöntőjét, a mely után még Beniczky alispán, Kochmann tanácsos, Bloch elnök és dr. Kövér Sándorja gyár jogtanácsosa mondtak felköszöntőket.

Mielőtt a miniszter elbueszott, még egyszer megdicsérte a gyártelepet és szívből kívánta a virágzását.

— **Panasz a közigazgatási alsóbbfoku hatóságoknál.** Ivánka Pál főszolgabíró a közigazgatási-, ipar- és rendőr-hatóságok hatáskörébe tartozó panaszok felvételét és azoknak közvetítését a f. é. 8139. sz. hirdetményében a következőleg szabályozza: 1. A községi előljáróságok a közigazgatási-, rendőr- és iparhatóságok illetőségébe tartozó ügyekben kötelesek a panaszokat meghallgatni, — a mennyiben pedig a panasz elbírálása más közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozik, — a panaszosokat felvilágosítani, illetve a panaszokat írásba foglalni és hivatalból (ingyen) az illetékes hatósághoz eljuttatni. 2. Hivatalomban a panaszok rendes felvételére a váci hetivásár napoknak vagyis keddek és pénteknek délelőtt 9-től 12 óráig terjedő idejét állapítom meg. A mennyiben kedd vagy péntek ünnepnapra esnek, az arra eső panasznap az előtte való köznapi helyettesítik át. 3. Panaszt a közigazgatási hatóságokhoz bárki írásban (levélben) is tehet. 4. Közigazgatási-, rendőr-

és ipar-hatóságok előtt kellő meghatalmazás alapján bárkit bárki képviselhet; ebből folyólag írásbeli panaszokat is bárki írhat, mindazonáltal minden jogkereső jól felfogott érdekében kívánatos, hogy fontosabb, bonyolultabb, vagy jogi ismereteket igénylő ügyekben ahhoz értő egyének által irassák meg panaszait, ha valami oknál fogva nem akarnának annak felvétele iránt az előljáróshoz vagy közvetlenül az illetékes hatósághoz fordulni.

— **A községi számvizsgáló-bizottság** f. é. december hó 4-én d. u. 3 órakor ülést tartott, a melyen a községi ipar- és rajzkola, továbbá a községi ovodák számadásait vizsgálta felül s azokat teljesen rendben találta. — **A számvizsgáló bizottság** folytatólag az 1899-ik évi számadásokat vizsgálja felül — s ebbeli működése körülbelül négy hetet fog igénybe venni.

— **Felruházási ünnepély.** Az újpesti „Gyermekbarát egyesület” f. hó 10-én este 8 órakor felruházási ünnepélyt rendez, amelyen 72 szegény gyermeket — valláskülömbőségre való tekintet nélkül — lát el ruhával.

— **Gyümölcsösök az utak mentén.** Darányi földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy az ország- és törvényhatósági utak gyümölcsfákkal való beültetését nagyobb méretűvé teszi, s hogy az ültetésre alkalmas fák rendelkezésre álljanak Pápán, gazdasági és díszfa-iskolát, Gödöllőn pedig nagyobb esemete telepet létesít.

— **A Fornheim Dávid-féle** alapítvány kamataiból az újpesti Szent-Egyet f. évi november hó 26-án 50 mázsa vágott tűzfát osztott ki a szegények között s öt szegény iskolásfiút öltöztetett fel téliruhával.

— **Betörés.** F. é. november hó 30-ka és december hó 1-je közötti éjjel valami ügyes s finom szerszámokkal ellátott tolvajok betörték Deutsch József kiskereskedőnek a Templom-utca és Lőrincz-utca sarkán levő boltjába s a míg az egyik a kézi pénztárt feszítette, s üritette ki, addig a másik a szivarokat s cigarettákat rakta tolvajzsákjába. Valószínű, hogy alaposan kiüritették volna a boltot, ha Deutsch József a neszre tel nem ébred s gyertyát nem gyújt a bolthelyiséggel szomszédos hálószobában. A betörők megrettenve a gyertyavilágtól, szerencsésen megugrottak, azonban így is 60-70 frtnyi kárt okoztak a kereskedés tulajdonosának. Nevezetes, hogy a Templom-utcai 4. sz. ház kapuján hatoltak be az udvarba az udvarból a raktár ajtajának felső ablaktábláit kifeszítve bemásztak, s az ajtót belőlről kinyitva, biztosították maguk számára a menekülő utat is. A betörőket a rendőrség nyomozza. Ki kellene azonban nyomozni azt a lakót is s meg kellene büntetni, a ki a ház kapuját éjjel nyitva hagyta.

— **Életunt beteg.** Deutscher Ábrahám bródi születésű 24 éves kefekötő, a ki már régóta feküdt a Károlyi kórházban f. é. november hó 29-én reggel elvágta késsel a nyakát. A szerencsétlen rögtön orvosi ápolásban részesülvén, nem érte el célját s a megunt életnek visszaadott.

— **Ruhák a Duna szélén.** Az újpesti Dunaág mentén f. é. nov. hó 30-án gazdátlan ruhákat talált a rendőrség. A kinek eltűnt valakije, az a főkapitányság 44. számú szobájában megnézheti a ruhákat.

— **Pályázat.** Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegye monori járásába bekelezett Veesés nagyközségben megüresedett az *adóügyi jegyzői* állás, mely választás útján fog f. évi december hó 15-én betölteni. A pályázati kérvények f. évi december hó 12-ig a monori főszolgabírói hivatalban nyujtandók be. Javaldalmazás: 1000 kor., évi fizetés 400 kor., lakbér stb.

— **Karácsonyfa-ünnepély.** A „Nándor” I. újpesti munkás betegsegélyző- és temetkezési egyet f. é. december hó 22-én (szombaton) este 7 órakor az egyleti helyiségben Lőrincz- és Liliom-utca sarok (Gerzsabek-féle vendéglő) karácsonyfa-ünnepélyt rendez, mely alkalommal Schöniczen Teréz urnó egyleti zászlóánya jelenlétében, az egylet elhunyt tagjainak árvái valláskülömbőség nélkül, a jószívű adakozók által tett adományokból teljes téli ruhával fognak ellátni és vacsorával megvendégtetni. Adakozások köszönettel fogadtnak és hirtalpilag, valamint az évi kimutatásokban is nyugtáztatni fognak.

— **Esküvő.** Kozma F. Andor, a Schreiber Gyula ezég főtisztviselője f. é. december hó 9-én déli 12 órakor tartja az újpesti izraelita templomban esküvőjét Weisz Eugenia kisaszszonynyal, Weisz József divatárus leányával.

— **A budapesti közúti vaspálya társaság-**nak november hónapjában 517.382 K. 79 fill. bevétele volt. Az összebevétel január hónap 1-től november hónap 30-ig 6.222.802 kor. 22 fill., a múlt év hasonló szakában 5.962.381 kor. 06 fill. rugott.

— **Szőnyi Richárd sikkasztási ügyének tárgyalása.** A kassa-oderbergi vasut volt főellenőrének, Szőnyi Richárdnak sikkasztási ügyét f. évi december hó 10-én d. e. 9 órakor kezdi tárgyalni a budapesti kir. büntető-törvényszék a Markó-utcai törvényszéki palotának első számú végtárgyalási termében.

I R O D A L O M.

* **Magyar Bazar.** Kevés divatlap van oly magas színvonalon, mint a „Magyar Bazar”, mely az Athenaeum kiadásában jelenik meg. Wohl Janka ritka körültekintéssel szerkeszti ezt a lapot, melynek minden egyes rovata változatos, érdekes és tartalmas. A szépirodalmi részben legjelesebb magyar írónktól találunk verset, elbeszélést, regényt, míg a divatrészben a legújabb francia ruhaminták színes és könyomatait látjuk. Azonkívül külön rovatában foglalkozik női kézimunkákkal, külön rovat közöl mindenféle hasznos tudnivalót. A legújabb tartalmas számból közöljük lapunk mellékletén Festetich Lenke grófnő okos és érdekes cikkelyét.

4878. végrh. sz. 1900.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az újpesti kir. járásbíró-ságnak 1900. évi V 1360 3. sz. végzése folytán dr. Bezilla Nándor ügyvéd által képviselt Rpalotai közs. takarékpénztár felperes részére dr. Steinhardt Sugár Bódog alperes ellen 89 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1900 koronára becsült ingóságokra az újpesti kir. járásbíró-ság V fenti sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna **Újpesten, Árpád-ut 24. sz. a. házban leendő megtartása határidőül 1900 évi december hó 11. napján délután 1/3 órája** kütüzetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Újpesten, 1900. évi november hó 24. napján.

Polgár

kir. bírósági végrehajtó.

4502. végrh. sz. 1900.

Árverési hirdetés.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az újpesti kir. járásbíró-ságnak 1900. évi V 2220 7. sz. végzése folytán dr. Brüglér Bertalan ügyvéd által képviselt Strauszmann Henrik felperes részére Lónyai Géza alperes ellen 1050 kor. követelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 669 koronára becsült ingóságokra az újpesti kir. járásbíró-ság V fenti sz. végzésével a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna **Rpalotán, Villator 12. sz. a. házban leendő megtartása határidőül 1900. évi december hó 6. napján délelőtt 1/12 órája** kütüzetik, a mikor a bíróság lefoglalt butorok stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

